

MAGYARÁG

1939. Junie 4

VIII. No. 154

1 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.
Bihor Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
Üzv. PASZTOR EDENE

Alapította: PASZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Dos. No. 310—1938. Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4

MEGKEZDŐDTEK A SZENÁTORVÁLASZTÁSOK

Péteken kezdődtek meg a szenátorválasztások. A szenátorválasztások csak a szakmai egyesületek, céhek, szakkamarák, stb. vezetői szavaznak. A szavazás a tartományi székhelyeken folyik. Mindegyik tartományi székhelyen csak egy szavazó körzet van.

A mezőgazdasági szakmában 30 mandátumra 59 jelölt van. Az ismertebb jelöltek: Barbul Ilie, volt szatmári fogista polgármester, Sescioreanu Constantin volt államtitkár, Garoflid volt miniszter, Ionescu Sisești volt miniszter, Iacob János volt biharmegyei szenátor, a magyarok közül pedig: dr. gróf Bánffy Miklós a magyar népközség elnöke, dr. Gyárfás Elemér volt szenátor, a németek közül Kühberger Johann Temesvár.

A munka kategóriában az ismertebb jelöltek (11 mandátumra 15 jelölt van): Flueraș Ioan, Jumanca Iosif Etroja György, Urzica Gheorghe és Zigre Hroni a kisiparos ligágalacsi elnöke. Kisebbségi jelölt Barta Károly Bukarest és Bartalis Sándor.

A kereskedelmi kategóriában az ismertebb jelöltek: Niculescu Ritz, a Sfátulok elnöke, Stănescu Victor hadfelszerelési miniszter, Vlad Aurel, Comșa Ionel volt szenátor, a magyarok közül Martzy Mihály Temesvár, Barabás András Háromszék, a németek közül Plattner Henrik Szeben és Witting Alfred Brassó. (33 jelölt van 11 helyre.)

Az ipari kategóriában az ismertebb jelöltek Bujoiu Ioan

nemzetgazdasági miniszter, Samoil Alexandru az Iparoségyesület elnöke, a magyarok közül Szabó Béni, a németek közül Herzog Ottó Nagyszeben (11 mandátum, 18 jelölt).

A szellemi foglalkozásuk 11 alcsoportra oszlanak 2—2 mandátummal. Egyik kategóriában sincs kisebbségi jelölt

Hitler és Pál jugoszláv régensherceg pohá köszöntői a berlini diszlahomán

Berlin, június 2. Csütörtökön délután Pál jugoszláv régensherceg hosszas megbeszélést folytatott Hitler vezérkancellárral. Este a kancellári palotában diszvacsora volt a jugoszláv vendégek tiszteletére. A diszvacsorán Hitler és Pál herceg pohárköszöntőt váltottak. Hitler kancellár pohárkö-

szöntőjében kifejezésre juttatta, hogy az egész német nép meleg szeretettel várta a hercegi párt Berlinbe. A kancellár annak a reményének adott kifejezést, hogy Jugoszlávia és Németország között a baráti kapcsolatok még inkább ki fognak mélyülni. A két országnak

egymáshoz való bizalomteljes viszonya biztosítéka egyébként a békének. Pál régensherceg válaszában ugyancsak kifejtette, hogy a két ország közötti jóviszony ápolása a jugoszláv nép legerősebb akarata. A jugoszláv nép továbbra is óhajtja az együttműködést.

Száz utasával iszapba süllyedt egy új angol tengeralattjáró

London, június 2. Alig pár nap telt el azóta, hogy a Squallis amerikai tengeralattjárót katasztrófa érte s már újabb tengeralattjáró tragédiáról ad hírt a táviró. Csak most készült el a Thetis nevű új angol tengeralattjáró s első útja alkalmával nyomtalanul eltűnt. A Thetis csütörtökön dél után fél 2 órakor hagyta el a hajógyár dokkját. A késő délutáni órákban már nyoma veszett. Amikor a kitűzött idő eltelté után sem jelentkezett a tengeralattjáró, az admirális az eltűnésről hivatalos jelentést adott ki. A hivatalos je-

lentés szerint a tengeralattjáróról összesen öt tiszt, 48 főnyi legénység, 4 idegen tiszt, 20 polgári személy, közöttük a szereik és egy révkalauz tartózkodtak. A Press Associated jelentése szerint a tengeralattjáróról nem 78 ember, hanem 100 ember tartózkodott. Az esti órákban abban a feltevésben voltak, hogy a tengeralattjáró a liverpooli kikötő mély iszap-

jában tűnt el. A tengeralattjáró felkutatására több hajó és repülőgép indult utnak. A tengeralattjáró levegőkészlete 36 órára elegendő. Pénteken reggel 9 órakor a repülőgépek a liverpooli kikötőtől 12 mérföldnyire megtalálták a tengeralattjárót, amelynek tatja kiállt a vízből. A kiemelési munkálatokat nyomban megkezdették.

„ROMANIA NEM TOTÁLIS ÁLLAM” -- mondotta IORGA Párizsban

Páris, június 2. A párisi sajtó foglalkozott a román választások kérdésével. A Temps beszélgetést közöl Iorga Nicolae tanárral. A francia újságíró azt a kérdést tette fel, hogy vajjon a romániai választásoknak hivatalos jellegük van-e? Iorga tanár erre a kérdésre a következőket válaszolta:

— Mi nem vagyunk totális állam, viszont a politikai pártok eltörlése nem szolgált más célt, mint az állam új emberek által való ujjaélesztését. Nem

lehetik semmi olyan kísérlet sem a volt pártok részéről, amely a hatalom átvételére vonatkozik. Ezek a pártok egyszer és mindenkorra eltűntek és velük együtt eltűntek a demagógikus és korrupciós eszközök, amelyek állandóan veszélyeztették fejlődésünket. Az új keretben történő választás elnyomta a választási elősködőket. Új embereket várunk. Ugy érezzük, hogy a parlamentarizmus normális korszakába lépünk.

Cseh fasizták nagy tüntetése Prágában

A rendőrség letartóztatta a vezetőket

Prága, június 2. A cseh fasizták Prágában nagyarányú tüntetést rendeztek. Mintegy ötezer főnyi tömeg gyűlt egybe a Vencel téren. A rendőr-

ségnek csak nagy nehézségek árán sikerült a rendet fenntartania. A cseh rendőrség a fasizta tüntetők vezetőit letartóztatta.

Ujabb részletek a csucsa halálos autókatasztrófáról

Tudósítás eleje az 5-ik oldalon

Az autókatasztrófáról újabb jelentéseink a következők:

A teherautó Rosenberg József illetve felesége tulajdona. Rosenberg és fia is az autón utaztak és ők is megsebesültek. Visszafelé a sérült autót a fiatal Rosenberg vezette.

A katasztrófa halálos áldozata Davidovits Zoltán nő volt

A szerencsétlenül jár 24 éves fiatalembert — miután a kolozsvári ügyészség telefonon megadta a temetési engedélyt — Csucsán temették el.

A súlyos sebesültek között vannak Müller Sándor, Saul Ábrahám és Katona István cipészegéd, aki lábát törte.

Könnyebben sebesültek meg és már haza is érkeztek Nagyváradra Demján János cipész,

Stern Ferenc és Rosenblatt Béla.

Hazaérkezett Nagyváradra a soffőr is, akit a kolozsvári klinikán kötöztek be. A soffőri a csucsa rendőrség kihallgatta és az eljárás folyik ellene. Az első hírekkel ellentétben Rubin szűcs nem sebesült meg súlyosan, sőt sértetlen maradt.

594, Andru Virgil 626, Dumitrescu Gheorghe 659 szavazatot kapott. A szavazók száma felül volt az ezren.

A munka és mezőgazdaság kategóriában 2402 szavazatból Vaida Voevod Sándor 1384, báró Jósike János 1549, Lucian Alexandru 484, Olteanu 1249, szavazatot kapott. Dr. Asztalos Sándor kapta ebben a kategóriában a legtöbb szavazatot.

A fenti szám adatok csak hozzávetőlegesek.

— Behajtják, vagy fogház-büntetésre változtatják át az előképzős ifjakra kivetett bírságokat. A katonai előképzős hatóságok a gyakorlatokat nem pontosan látogató katonai előképzős ifjakra pénzbírságokat vetettek ki. A bírság az idők folyamán jelentékeny összegre emelkedett és Nagyváradon is több százezer leit tesz ki. A megbírságolt ifjak azonban eddig nem tettek eleget fizetési kötelezettségeiknek és a hadügyminisztérium most átírt a pénzügyigazgatósághoz — hogy a kirótt bírságokat késedelem nélkül hajtsák be. Az átirat alapján Sulyok Miklós, a behajtási osztály főnöke — utasítást adott ki a kerületi perceptoroknak a behajtásra. A bírságok befizetésével kapcsolatban felhívják tehát a megbírságoltak figyelmét hogy a büntetéseket fizessék be, — mert különben intézkedni fognak a pénzbírság fogházbüntetéssé való átváltoztatására.

A képviselőválasztások eredménye

A választások eredményéről lapzártá után Nagyváradra érkezett jelentések szerint a szabad foglalkozásuk listáján az egész tartományban a legtöbb szavazatot dr. Zigre Miklós kultuszminiszter kapta.

Dr. Zigre Miklóst összesen 8047 szavazattal választották meg. Utána Silviu Dragomir kisebbségi miniszter, Jinga Victor, Moldovan Valer, Pop Traian, Lupas Joan és Serban Mihai következnek.

A kereskedelmi és ipari csoportban, a helyzet Nagyváradra nézve kedvezően áll. — Dumitrescu bankigazgató a Kereskedelmi és Iparkamara elnökét aki mint szenátorválasztó Kolozsváron tartózkodott, úgy informálták, hogy mind a három nagyváradai jelölt — dr. Soós István, Dumitrescu bankigazgató és Andru — az eddigi szavazatok alapján az esélyes jelöltek között van. Ekkor még nem érkezett meg Kolozsvárra a biharmegyei szavazás ami csak javítja a nagyváradai jelöltek helyzetét

(Bukarest.) A szavazatok összeszámlálása még tart és az eredményt a belügyminisztérium a déli órákig nem hozta nyilvánosságra.

Dr. Zigre Miklós kapta a legtöbb szavazatot Nagyváradon

(Nagyvárad.) A képviselőválasztások csüförtökön egész éjszaka folytatódtak, mert a legtöbb körzetben még a hajnali órákban is voltak szavazók. A prefektúrán a déli órákban készültek el a szavazatok összeszámlálásával és az eredményt közölték a kolozsvári tábla elnökével, illetve a belügyminisztériummal.

Nagyváradon a városházáról kapott értesítéseink szerint a hozzávetőleges eredmény a következő:

A szellemi foglalkozásuk kategóriájában dr. Zigre Miklós kultuszminiszter rekord-számu szavazatot kapott: 2352.

dr. Popovici Péter 1436, Silviu Dragomir 1232, Victor Jinga 1079, Pop Traian 920, Serban Mihály 911 szavazatot

kapott.

Az ipar és kereskedelem kategóriájában a nagyváradai jelöltek közül dr. Soós István

Husáng vagy bicska?

Mi okozta Püsök Sámuel diósadi legény halálát?

Nagyvárad, június 2. Kulcsár Márton és Kis Mózes 19 éves

Saját termésű FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
5 " véteinel 9 Lei

Marghitai Uradalom borierakata
Piața Mihai Viteazui 1. rúcsul paleta

diósadi legények vitába keveredtek Püsök Sámuel odaváló fiatal emberrel. A vita vereke déssé fajult és Püsök futásnak

eredt. A legények azonban követek és amikor utólérték Kulcsár bicskát rántott elő és kétszer a menekülő férfibe szurta, Kiss Mózesnek meg husáng került a kezébe és a földre esett embert kétszer fejbe vágta. Püsököt a kórházba szállították, de két hét múlva meghalt. A verekedő legényeket halált okozó súlyos testi sértés címen vád alá helyezte a törvényszék és Kiss Mózeset egy évi, Kulcsár Mátont hat hónapi fogházra ítélték. A fia-

tal emberek felebbezték az ítélet ellen. Kulcsár becsatolta az orvosi bizonyítványt is, amely szerint a bicskaszurás csak kisebb sebet ejtett és nem volt veszélyes. A halált a husángütések okozták. A tábla ezen az alapon Kulcsár büntetését 15 napi fogházra szállította le, Kiss Mózes egy éves büntetését helybenhagyták.

— Felhívás. Az Építőiparosok Szövetsége értesíti, hogy a vas és fémipari Breslának kovács alosztálya f. hó 4-én vasárnap d. e. 10 órakor a str. Alexandri 13. sz. alatti helyiségben fontos szakosztályi gyűlést tart. Az iparengedélyek ügyében lesz ismertető előadás és más ügyben is tárgyalás lesz. Azért kérjük, hogy a pontos időben okvetlen megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

Staniol-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piața Mihai Viteazui 4.

Vakmerő banditátámadás a Bánátban

Csanád, június 2. A Csanád-Nagyszentmiklós közötti országúton vakmerő rablótámadás történt. Nicoara Traian aradmegyei Várfuri községbeli vándorkereskedő 16 esztendő Gheorghe nevű fia társaságában Csanádról Nagyszentmiklós felé igyekezett deszkával megrakott szekeren, amikor Csanádtól egy kilométerre

két álarcos bandita támadt rájuk és pénzt követeltek. A 16 éves fiu segítségért kiáltott, mire az egyik rabló fejbeverte, majd betömte a száját, közben társa az idős Nicoara Traiantól elrabolta 1200 lejét, — majd a merénylők a kocsit befordították az utmenti árokba. A kocsin ülő vándorkereskedő is az árokba zuhant és megsé-

rült. A rablótámadás után a merénylők elmenekültek, de a csendőrségi vizsgálat megállapította, hogy Crainiuc Toma és Uros Pateanu követték el a rablótámadást és mindkettőjüket sikerült is letartóztatni. A banditákat a temesvári ügyészségre kísérték.

Hogyan kell beje'enteni az ingatlankönyvben és fíákban bekövetkezett változásokat?

A Házulajdonosok Szövetségének a rendőrhivatalosok által felülvizsgált tájékoztatója

Az ingatlankönyvek és a bérleti törzslapok beadásával kapcsolatos eljárás befejezte után előtérbe lép az a kérdés, hogy miként járjanak el a házulajdonosok és a bérleti házaikban vagy lakásaikban bekövetkezett változások esetében.

Ennek a kérdésnek a helyes és pontos megoldása úgy a házulajdonosokra, mint a bérletre nézve is igen fontos.

Ezért ügyvezető elnökünk, dr. Lengyel Zsigmond, közvetlenül dr. Clonja Eugen chestor urhoz fordult és az ő utasításait és felvilágosító magyarázatát kérte ki, hogy ezek alapján a törvény és a Regulament rendelkezéseinek teljesen megfelelőleg tájékoztathassuk az érdekelt polgárokat.

A chestor ur szíves felvilágosításai aztán, az eredetileg a legnagyobb mértéken bonyolalmasnak mutató eljárás lényegesen leegyszerűsítették.

Ezek értelmében tehát:

1. Ha a házban lakó házulajdonos, vagy valamely főbérlet a házból elköltözködik, vagy a ház valamelyik részének a rendeltetése megváltozik, például valamely lakást bolti helyiséggé, garázst lakássá, vagy raktárhelyiséggé stb. átalakítanak, akkor a házulajdonos a házában bekövetkezett változásról a 3-as számú físa kitöltése és a bejelentő hivatalhoz 2 példányban benyújtása útján tesz jelentést.

2. Abban az esetben, ha a házulajdonos valamely eddig üresen állott, vagy valamely bérletjének vagy éppen a házulajdonosnak a házból elköltözködése következtében megüresedett lakást vagy más helyiséget bérbe kiad, akkor a házulajdonos kiállítja a 2-es számú físat.

3. Az albérlet vagy az ágyrajáról elköltözködéséről a főbérlet a 3-as físa tartozik jelentést tenni, — míg az új albérlet vagy pedig az új ágyrajáról beköltözködéséről a 2-es físa tesz jelentést.

A visszakapott lebélyegzett másodpéldányt a főbérlet a házulajdonosnak tartozik átadni, az ingatlankönyvhöz való csatolás végett.

4. Ugy a házulajdonosok —, mint a főbérlet és esetleg — ha családok — az albérlet is a saját családjaikban beállott változásokról, például valamely családtagnak elköltözéséről vagy elhunytáról vagy házasságáról az elbocsátásáról, a 3-as físa tesz jelentést a bejelentő hivatalhoz.

Valamely családtagnak a családi lakásba beköltözéséről,

vagy új gyermek születéséről, vagy új cseléd felvételéről a 2-es físa kell jelentést tenni.

5. Ugy a házulajdonosok, mint a főbérlet és esetleg az albérlet is, a lakásaikban vendégekként megszálló egyénekéről azonnal kötelesek a bejelentő hivatalhoz a 4-es físa jelentést tenni.

Szülők, nagyszülők, gyermekek, unokák, oldalrokonok a nagybácsik és nagynénikig bezárólag sógorok és sógornók, örökbefogadott gyermekek vendégekként megszállás esetében ki vannak véve a bejelentési kötelezettség alól.

A vendég eltávozásakor a vendéglátó házigazda a lebélyegzeten visszakapott 4-es számú físa rávezeti a vendég távozásának az időpontját és ezzel megjelenik a bejelentő hivatalban.

6. A fenti bejelentési kötelezettségeknek hanyagságból elmulasztása esetében a mulasztó házulajdonosokat és bérletet

egyetemlegesen 3—10 ezer leí pénzbürséggel büntetik.

Ha azonban a bejelentést olyan egyénekre vonatkozólag mulasztották el, akik az állam biztonsága elleni bűncselekményekért elítélve, vagy üldözés alatt állnak, akkor a büntetés 100 ezer leítől 2 millióig terjedhető pénzbürség.

További felvilágosításokat tagjaink Cosbuc ucca 4. és Avram Iancu ucca 13. sz. alatti irodáinkban díjmentesen nyerhetnek, de a legutolsó félévi tagdíj fizetését igazolniuk kell.

A Házulajdonosok Szövetsége képviselőjében dr. Lengyel Zsigmond ügyvezető elnök.

ÉVI HÁROMSZÁZEZER DOLLÁRT KAP A VILÁG LEGJOBB PLETYKÁI ÓJA

Pillanatfelvétel Newyork Intimpistájáról

(Newyorki levél). Minden este 8 órakor a Rockefeller Centerben levő National Broadcasting Company leadó helyiségében a speaker a következőket jelenti be:

— Hölgyeim és uraim. Amerika legnagyobb szappangyára a Jergens cég heti újságja következik. Walter Winchell a mikrofonnál. Winchell ur szabad kérem...

Korán öszült, 41 éves férfi siet a stúdió üvegszobájába, a ki arról híres, hogy Amerika elsőszámú pletykázója és vásárnaponként a legdiszkrétebb dolgokat mondja be a mikrofonba tízmillió fűlehallatára. — Ilyeneket például:

— Catherine Hepburn 3 nap óta Newyorkban tartózkodik,

ahol egy ismert kozmetikai orvost keresett fel keblei fejlesztése végett. A művésznővel kötött szerződésben az orvos kötelezte magát, hogy egy hét alatt 5 kilóval gyarapodik Hepburn testsúlya.

Más.

— Hamilton kormányzó két éves unokáját ötödikéről 6-ra virradó éjjel a Wolters banda elrabolta. A rendőrség semmit sem hozott nyilvánosságra. — Kérdés, hogy került a gyermek vissza családjához?

Más.

— Wolf bankár barátnőjének a Kingsgateban villát vett, ahol a fiatal hölgy minden délután Romeo Pirátinak, a fiatal festőnek látogatását fogadja.

ne, hogy pletykái megbízhatatlanok, cikkei és rádió bemonstásai elvesztenék vonzóerejüket. Nem is egészen veszélytelen ez a foglalkozás. Egy glosz szája miatt Al Jolson, a film-művész orrcsontját törte össze. Azóta egy kvietált boxbajnok állandó testőrségét képezi.

Sinaiai villájában holtan találták Bercovici ismert fővárosi bankárt

Ploesti, június 2. Adolf Bercovici ismert fővárosi bankárt szolgálja holtan találta sinaiai villájának hálószobájában. — Azonnal értesítették az ügyészséget. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Bercovici, aki az országosan ismert Banca Bercovici pénzügyintézetnek volt egyik főrekszvényese és igazgatója, már hosszabb ideje előre haladott betegségben szenvedett és ebből kifolyólag következtet be halála is.

Csak tíz mandátumot szereztek a nyilasok Budapesten

Budapest, június 2. A központi választási iroda jelentése szerint most tették közzé a magyar főváros három lajstromos kerületének választási eredményeit. Eszerint a budai kerületben a kormánypárt 4, a nyilaspárt 4, a polgári szabadságpárt 1 mandátumot szerzett. — Az északi kerületben 2 mandátumhoz jutott a kormánypárt, ugyancsak 2 mandátum jutott

a nyilaspártnak, valamint a szociáldemokrata pártnak, míg a polgári szabadság pártja 3 mandátumot kapott. A déli kerületben a következő az arány: kormánypárt 4, nyilaspárt 4, polgári szabadságpárt 1, szociáldemokrata párt 1 mandátum. Eszerint tehát a nyilasok Budapesten nem 11, hanem csak 10 mandátumot szereztek.

A kisebbségi nyelvoktatás

az új elemi iskolai oktatásról szóló törvényben
**Husz kisebbségi gyermek részére külön osztály,
vagy külön iskola kérelmezhető**

Megjelent az elemi iskolai és tanítóképzési oktatásról szóló új törvény. Az új törvény az elemi iskolai oktatást új alapokra fekteti és az iskola működési körét nagy mértékben bővíti. Érdekes a miniszteri magyarázat, amely az új elemi iskolai törvényt kíséri. Eszerint azok a reformok, amelyeket az utóbbi időben ezen a téren életbe léptettek, a gyakorlatban száz százalékosan beváltak. Elsősorban az iskolai látogatás fokozását eredményezték úgy, hogy a tanulók száma az ország összes elemi iskoláiban lényegesen emelkedett. A temesi helytartóság területén 92,5 százalékra emelkedett, ami országos viszonylatban rekordot jelent. Az új törvényt azért alkották, — mondja a miniszteri magyarázat, — hogy a még észlelhető hiányokat eltüntessék és az elemi iskolai oktatást még bensőbbé tegyék. Az új törvény az ez év szeptemberével meginduló iskolaévben már érvénybe lép.

Gyakorlati iskola

Az új törvény az egyéni és elméleti iskola helyett a közösségi és gyakorlati iskola típusát létesítette. Az elv az, — hogy a gyermekeket a közösség szellemében kell nevelni. Erre a célra szolgálnak a gyermekotthonok, az óvodák, az elemi iskolák, az írástudatlankok részére felállított iskolák és a különleges iskolák. A nemzetnevelési miniszterium az országőrintézménnyel, a szociális szolgálattal és más állami vagy magánintézményekkel karöltve olyanok részére is állíthat fel analfabéta vagy továbbképző iskolákat, akik az elemi iskolát egyáltalában nem vagy pedig csak részben látogatták. Ezekben a tanfolyamokon nemcsak gyermekeket, hanem felnőtteket is oktathatnak. Az elemi iskolákat végzett egyének számára 14—18 évig speciális iskolák létesíthetők a gyakorlati tudás megszerzésére, míg 18—30 év közötti egyének számára magasabb földműves iskolák létesíthetők.

Kisebbségi iskola

A törvény 7. szakasza különösen a kisebbségeket érdekli. A szakasz kimondja, hogy minden állami iskolában az oktatás román nyelven történik, — azonban olyan községekben,

ahol a kisebbségi lakosság száma nagy és legalább 20 kisebbségi iskolaköteles gyermek van, olyan iskolák állíthatók fel, ahol az okta-

tás az illető kisebbség nyelvén történik, vagy pedig az állami iskolák keretén belül kell kisebbségi tagozatot létesíteni. Ehhez a nemzetvédelmi miniszterium engedélye szükséges. A kisebbségi iskolákban és az állami iskolák kisebbségi tagozataiban a román nyelv, a román történelem és földrajz, valamint az alkotmánytan oktatása kötelező.

Ezeknek a tantárgyaknak oktatása román nyelven történik. Az így létesített iskolákat azok a községek vagy intézmények tartják fenn, akik azok létesítették.

Kötelező óvoda

Az óvodák látogatása öt éven aluli gyermekek részére feltételes, de 5—7 év közötti gyermekek részére kötelező.

Az óvodák oktatási időtartama 36—46 hét. A falukban működő óvodák a téli hónapok alatt szünetelhetnek, hogy azután nyáron, amikor a szülők mezei munkával vannak elfoglalva, a gyermekek az óvodákat látogathassák.

7 osztályos elemi

Az elemi iskoláknak hét osztálya van. A négy első osztály az alsó, az 5. 6. 7. osztály a felső fokot képezi. Az elemi iskolai oktatást gyakorlativá kell tenni a község életéből vett példák alkalmazásával. Az iskolaév szeptember 1-én kezdődik és június 8-ig tart. A három felső osztálynak kimondott gyakorlati jellege van. Vidékek szerint három típusú létesítenek: földműves-házigazdasági, ipari és kereskedelmi típusú.

A magasabb elemi iskolai oktatást évenként hat hónapra — november és április között osztják fel. A szünetidőben a tanulókat gyakorlati munkával kell foglalkoztatni. A földműves ifjuságnak vagy az iskola földjén vagy pedig a tanítók ellenőrzése alatt a szülők földjén kell dolgozni. A magasabb elemi iskolák növendékeit a szünetidő alatt közös munkára lehet kötelezni. A városokban ezek a tanulók a szünetidő alatt vagy a műhelyekben vagy az üzletekben dolgoznak.

Minden elemi iskolának a lehetőség szerint muzeummal, iskolai gyógyszerzárral, étkezdével, péküzemmel kell rendelkeznie, amelyeket a tanuló szövetségek kezelnek a tanító vezetés alatt. A kísérleti

földek jövedelmének 10 százaléka a tanulókat illeti.

Azok a fiúk és lányok, akik 12-ik életévükig nem látogatták az elemi iskola első és második osztályát, továbbá azok, akik 14-ik életévükig nem látogatták a 3. és 4. osztályt és

azok, akik 16-ik életévükig nem végezték el az elemi iskola felső fokát, kötelesek az analfabéták részére rendezett tanfolyamot látogatni. Ilyen tanfolyamok létesítésére olyan magánvállalatok is kötelezhetők, akiknek legalább harminc éven husz év alatti alkalmazottuk van, akik nem részesültek elemi oktatásban.

A gyermekeknek az iskolától indokolatlanul történő távolmaradásáért a szülőket is felelőssé teszik. A bíróság az iskolát nem látogató gyermek atyját fogházbüntetéssel sújthatja.

SPORT

Összeül a Szövetség az A. divízió beosztásának módosítása ügyében

Már a múlt hét folyamán jelentettük, hogy hivatalos körökben felmerült a divíziós beosztás megváltoztatásának a terve. Most Bukarestből hiva-

talosan is jelentik, hogy a Szövetség június 11-én összeül és akkor megvitatják a divízió megváltoztatásának a tervét.

NAC--GANT, TOREKVES--MURES vasárnap

Vasárnap úgy délelőtt mint délután lesznek bajnoki mérkőzések. Ha a mérkőzéseket megnézzük, az első pillantásra kiderül, hogy a B divízió legjobb csapatai jönnek le Váradra és egy nap a B divízió legérdekesebb mérkőzései kerülnek eldöntésre. Délelőtt Törekvés—Mures, délután NAC—TMAC bajnoki meccsek lesznek a Károly pályán. Felesleges megjegyezni, hogy úgy a TMAC mint a Mures csoportjukban a bajnoki tabella élén állanak és biztos bajnokjelöl-

teknek tekinthetők. A nagyváradi csapatoknak azonban annál inkább ki kell tenniük magukért. A NAC meg akarja mutatni, hogy semmivel sem gyengébb a bajnokjelölt T. M. A. C.-nál és felhívul le akarja győzni idehaza. A Törekvésnek pedig a pontokra is feltétlenül szüksége van és így győzelmet akar aratni a bajnokjelölt felett. A csapatok természetesen legjobb felállításaikban vesznek részt és így a TMAC-ban játszani fog a válogatott Reiter is.

Változatlan a román válogatott

Az angolok elleni csapata szerepel Olaszország ellen

A román—olasz válogatott mérkőzésre vonatkozóan a Szövetség úgy határozott, hogy ez alkalommal is az angolok ellen szereplő csapatot állítja ki. — Nem játszhat azonban Burger, aki sérült és akinek helyét va-

lószerűleg Felecan foglalja el. Bizonytalan a centerhalf helye is. Juhász az angolok ellen nem felelt meg és az olaszok ellen a legjobb formában levő centerhalf szerepel.

Meghosszabbította Jánosi tréner szerződését a Venus

A Venus elnöksége ülést tartott és azon egy évvel meghosszabbította Jánosi tréner szerződését. Elhatározták még, hogy a szökevény Humissal

ugyanúgy járnak el, mint akár melyik más szerződésben levő játékosal. A Venus kiengedi a szerződésből, ha megfizeti a Venus által követelt összeget.

A Ripensia játékosai festületileg otthagyták egyesületüket?

A „România” című lap értesülése szerint a temesvári Ripensia labdarúgó csapatának játékosai elhatározták, hogy ki válnak az egyesületből. Mert

annak vezetésétől rendetlenül kapják fizetésüket. — Az egyesület vezetése eddig csak Schwartz felmondását fogadta el.

Vásárosok halálos végű autókatasztrófája

Egy halott, 5 súlyos és néhány könnyebb sebesült

Nagyvárad vásárosokszerdán résztvettek a zilahi nagyvásáron. A vásárosok egy Ord. rendszámú, Ford autókamionon tették meg az utat. A kamionon több, mint huszan foglaltak helyet és a vásár befejezése után, az éjjeli órákban indultak vissza Csucsán keresztül Nagyvárad felé. Csucsán közelében, a Meszesen, a napokon keresztül tartó, hatalmas esőzésektől átázott úton az autó csak lassu tempóban haladhatott tovább. A teherautó az egyik nagyobb emelkedésnél hátra csuszott és belezuhant a mély árokba. Sebesültek segélykiáltása és jajveszékése verte fel az éjszaka csöndjét. A kolozsvári mentők autóval vonultak ki a helyszínre. Közben az árokba fordult autót kiemelték és annak romjai alól egy Dávidovits nevű, 24 éves nagyvárad-i bázáros holtan húztak ki. Renkivül súlyosan megsebesült az autókamion vezetője Kenderesi sófför is. A sóffört, öt másik súlyos sebesülttel együtt, a kolozsvári mentők beszállították a kolozsvári klinikára.

A könnyebb sebesültek között van egy Rubin nevű, nagyvárad-i vásári konfekciós is, aki azonban csak a lábán szenvedett kisebb sérüléseket és sebének bekötése után, vonaton folytatta útját Nagyvárad felé, ahová az éjszaka meg is érkezett.

Jogvesztés terhe mellett tilos a gyógyszerészeknek egy évnél hosszabb ideig távol lenni gyógyszerertáruktól

A Monitorul Oficial május 20-i számában érdekös miniszteri rendelkezés jelent meg arról, hogy azok a gyógyszerészek, akik huzamosabb ideig távol vannak gyógyszerertáruktól, elvesztik patikajogukat. — Az egészségügyi minisztérium május 17-ről keltezett 13.649.

számu rendelkezése különben a következőket tartalmazza:

„Hivatkozással a gyógyszerészetügyi igazgatóság 24.057. számu jelentésére megállapítjuk, hogy az egészségügyi törvény 389. szakasza értelmében egy évnél hosszabb szabadság igénybevétele tilos. Azok a

gyógyszerészek, akik egy évnél hosszabb ideig távol fog-nak maradni gyógyszerertáruk vezetésétől, elvesztik engedélyüket. A rendelkezés végrehajtásával a minisztérium a gyógyszerészeti igazgatóságot bizta meg”.

Már a Semmitőszéket is foglalkoztatja a volt margittai főszolgabíró ügye

Pop Pamfil, a fogságban ülő feljelentő elfogultsággal vádolta meg a nagyvárad-i táblát

Nagyvárad, június 2. Drugariu Traian volt margittai szolgabíró egy feljelentés alapján elmozdították az állásából és megindult ellene a vagyonrevíziós eljárás is. A legutóbbi tárgyalást nem lehetett megtartani, mert az egyik feljelentő, Pop Pamfil volt margittai polgármester — akit időközben a Drugariu sérelmére elkövetett zsarolás vétségében ismét elítélt a törvényszék —, éppen két hónapos fogságtá töltötte ki a várad-i fogházban. A volt polgármester feljelentést adott be az ítélt tanács és Nicu főügyész ellen. Pop Pamfil utóbb a feljelentést visszavonta, de a tábla szükségesnek látta kihallgatni és ezért beidézte. Pop Pamfil — azzal az állítással, hogy katonai szolgálatot teljesít — nem jelent meg a tárgyaláson. De, nem jelent meg a tárgyaláson Petrut ügyvéd a feljelentő jogi képviselője sem, ellenben egy beadványt intézett a táblához, amelyben a tárgyalás elhalasztását kéri azon a címen, hogy ő a legfelsőbb Semmitőszékhez elfogultsági kifogást jelentett be a tábla ellen és kérte, hogy az ügy letárgyalására más táblát

küldjenek ki.

Dr. Roxin Teodor ügyvéd, Drugariu Traian védője utalt arra, hogy a volt főszolgabíró milyen meghurcoltatásnak van kitéve. Ezenkívül kérte a tanácsot, hogy ne vegye tekintetbe a halasztási kérelmet, mert egyáltalában nincs bizonyítva, hogy a Semmitőszékhez tényleg beadták-e a bíróküldési kérelmet. A tábla és a főügyész sokkal magasabban állanak, mintsem őket befo-

lyásolni lehetne. Kéri a tárgyalás megtartását.

A tábla úgy határozott, hogy a tárgyalást Pop Pamfil és Petrut ügyvéd meg nem jelenése miatt elhalasztják s megérdeklődik, hogy Petrut ügyvéd a bíróküldési kérelmet felterjesztette-e a Semmitőszékhez, de ettől függetlenül az ügy tárgyalását július 1-re tűzték.

Üres autó és vértócsa a Dunapartján

Büntény áldozata lett, vagy öngyilkos lett egy budapesti bányáigazgató

Budapest, június 2. Csütörtök reggel a Margit rakpart alsó lejárataánál egy rendőrszem nyitott gépkocsit talált. A kocsit padlóján Strasser László névre szóló igazolvány hevert, nem messze, a part kövén pedig vértócsa feketellett és agyvelőfoszlányokat is találtak. A rendőr értesítésére azonnal bizottság szállott ki a helyszínre és Strasser László lakására. Megállapították, hogy Strasser egy hentesárugyár helyettes

igazgatója. Hozzá tartozói előadása szerint Strasser jó anyagi körülmények között élt. — Szerdán délelőtt házvételről tárgyalt egy ügynökkel. Este a házvezetőnő vallomása szerint azzal távozott gépkocsiján hazulról, hogy rövidesen visszatér. A budapesti rendőrség a legerélyesebb nyomozást folytatja abban az irányban, hogy büntény, vagy öngyilkosság történt-e? Az egyik feltevés szerint Strasser valakivel gép-

A Független Kisgazdapárt választási szabálytalanságokkal vádolta meg a magyar kormányt

(Budapest.) A Magyar Tudósító jelenti:

A tiszamarosi kerületben a kormánypárti jelöltnek Eckhardt Tibar feletti győzelme, úgy látszik, előre el volt határozva, mert hétfő reggel az ország egyes kerületeiben már plakátokon hirdették a választóknak, hogy a Független Kisgazdapárt vezére „végleg” kibukott, holott ugyanaznap hajnali 3 órakor ez még nem volt megállapítva, sőt az első összeszámlálás még Eckhardt győzelméről számolt be a pártnak. Feltűnő ezenkívül még az is, hogy az egyéni kerületek egy jelentékeny részében a Független Kisgazdapárt a kisebb községekben többséget szerzett, a nagy szavazószámmal bíró községekben azonban aránytalanul gyengébb eredményt produkált, a mi arra vall, hogy a választásokat eldöntő nagyobb községekben

súlyos szabálytalanságok fordulhattak elő.

A szavazási urnákkal, főleg a vármegyei lajstromokat illetően, megengedhetetlen manipuláció folyt több vármegyében. Ezek a manipulációk részben még ma hajnalban is folytak a vasárnap leadott szavazatokkal. A választási eredményt még mindig nem állapították meg ezekben a vármegyékben. Ugyancsak sok az érvénytelennek nyilvánított szavazat is. Egyes vármegyékben előfordult az is, hogy az eredményt illetően hivatalos tényezők ellentmondó adatokat közöltek, minden esetben a Kisgazdapárt rovására, módosítván az eredetileg már megállapított eredményt.

A Független Kisgazdapártnak egyébként az előfordult súlyos visszaélésekre, melyek országos jellegűeknek látszanak, már most is az első napon,

több döntő bizonyítéka van.

Stanio-papír, fehér és színes, nagy választékban, továbbá selyem papírok minden színben kaphatók Pásztor Ede cégnél, Piafa Mihai Viteazul 4.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 83

Chapman emlékeztetésében egy kéz merült föl, amelyet huszonnégy órája látott s amelynek most egyszerre különös jelentősége lett. De a többi részlet is pontosan illett a csöndes, szerény Mr. Macgregorra, úgy, hogy csak a természetnek valami valószínűtlen kettős játékáról lehetett szó, vagy — tévedésről. Ezenfelül a skót éppen a kérdéses időben bukkant föl Morleys Driftben és nagyon visszavonult csöndes életet élt.

Most már megértette ezt a különös szerénységet s mindez együtt azt jelentette, hogy az utolsó órában olyan vadra bukkant, amelyet idővesztés és nehézség nélkül csapdába hajthat. Huszezer font egészen szép összeg a jelenlegi helyzethez képest s ha megszerzi, a legutolsó órák nyomasztó gondjai is megszűnnek némileg.

— No, mi a véleménye? — sürgette Richards türelmetlenül, de Chapman egyelőre bizalmatlan vállvonogatással felelt. Elhatározta, hogy ezt a biztos és egyszerű üzletet egyedül hajtja végre, mert a jövőjére kell gondolnia s így minden fontot meg kell takarítania. A pénzsóvár Richards haradrészt követelt s ez fölösleges vesztés lett volna. Már eddig is nehezen értette meg a Richards nagy igényeit, de amilyen engedelmes jó munkatárs volt, annyira nem ismert tréfát, ha pénzről volt szó. Gonosz tűz villant föl barátságatlan szemében s még a csöppet sem ijedős Chapman is meghunyászkodott. Chapman ilyenkor rájött arra, hogy alattomos és veszélyes fickóval kötött szövetséget, amelynek alig akad mása egész Londonban. Az óriási lelkiismeretét legálább hetven évi fegyháznak megfelelő bűncselekmény — nyomta s az a tény, hogy eddig egyszer sem csípték el, szintén a veszélyességét bizonyította.

Chapmannak akkoriban nagyon megfelelt, amikor ügyes és megbízható cinkostársat keresett s nem is okozott csalódást főnöke számára. Mindennek kapható volt, ha pénzt lehetett keresni s az első időben rengeteg pénzt szedett össze. Richards egészen megkötyösödött és arra vette rá főnökét, hogy indiai cukorrészvényeket vásároljanak... Néhány hét múlva a részvények értéktelen papírok voltak s az üzlet persze tőke híján megakadt.

Mr. Chapman elgondolkozva simogatta állát és végre véleményét nyilvánította.

(Folyt. köv.)

Beleőrült égési sebek okozta fájdalmaiba egy bucurestii asszony

Bucuresti, június 2. Megdöbbentő szerencsétlenség történt a Rachovita ucca 3. számú házban. Egy Fanica Iacob nevű 28 éves asszony tüzet akart gyújtani konyhájában s benzinzt öntött a forgácsra. Amikor

alágyujtott, a benzin felrobbant s ruháit is lángba borította. Az égő ruhákat a szomszédoknak sikerült eloltaniok. Az asszony megmenekült, de fájdalmaiba beleőrült.

Nagyvárad i távirat Titeanu sajtóminiszterhez

Titeanu Eugen propagandaügyi alminiszter a következő táviratot kapta Nagyváradról:

Nagyvárad, május 28.

A „Cele Trei Crişuri” kulturális egyesület a mai, 20 éves fennállása alkalmából tartott ülése alkalmával tiszteltteljes hódolattal és meleg hazafias érzéssel fordul Excellenciához, hosszú és eredményes életet kíván a nemzeti ujjászűrésnek művének befejezésére. Egészséget.

N. Popovici,
Nagyvárad püspöke,
Freniu Traian Valer,
püspök,
G. Bacaloglu,
ezredes,
Matei Dimitriu,
táblai elnök,
Candrea Vafuria,
Dr. D. Galdau,
vármegyei főorvos.

Rádió műsor

SZOMBAT.

BUCURESTI. 7 Hanglemezek, torna, háztartási tanácsok időjelzés, közlemények, sport. 12 Tarka zene lemezekről. 13 hírek, vizállandóság. 13.10 Déli hangverseny. Közben sport hírek. 13.40: Gramofon. 14.15: Hírek. időjárás-jelentés, rádióhíradó. 14.30: Gramofon. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17 A Románia őrsége szervezet órája. 18.15 A munka és öröm szervezet órája. — 19.05 Csevegés. 19.32 Gramofonlemez. 20 Felolvasás. — 20.15 Szórakoztató zene. 22 Hírek. 22.30 Táncklemez. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene, majd hírek külföldre németül s franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek, hanglemezek. Utána étrend, közlemények. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 13 Déli harangszó. 13.10 A Szegedi Ipari Vásár megnyitása. — 13.40 Hírek. 14 Hanglemezek. 14.20 Pontos időjelzés. 15.30 Hírek. 17.20 Mesék. 18.10 Előadás. 18.40 Magyar nóták. — 19.15 Előadás. 19.50 Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Táncklemez. 21.05 Vigjáték. 22.40 Hírek. 23 A rádió szalonzenekara. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CEGNÉL ORADEA

Sport

A huszonegy éves Asbóth magyar bajnok

A magyar bajnokságban a férfi egyesben Asbóth győzött. A döntőben szép és izgalmas játék után Szigeti győzte le. Az alig 21 éves fiatal játékost Kehrling Béla utódjának tartják. A döntő eredménye:

Asbóth—Szigeti 8:6, 6:2, 2:6, 3:6, 6:4.

A FIFA elnöke a bucurestii mérkőzésen

A június 11-re kitűzött olasz—román válogatott mérkőzésre Marinescu tábornok, a labdarúgószövetség elnöke meghívta Jules Rimet, a FIFA elnökét.

Jóváhagyta a szoviet unió tanácsa az új népbiztosok kinevezését

Moszkva, június 2. Szerdán a szovjetunió tanácsának és az ugynevezett nemzetiségek szovjetjének közös záróülésén a kormányemlévényen Sztalin, Molotov, Vorosizlov, Kaganovics, Kalinin, Mikojan, Zdanov, Kruscssev, Beria és a legfőbb szovjet tanács többi tagjai és a népbiztosok jelentek meg s a gyűlés közönsége meleg fogadtatásban részesítette őket. A szovjeteknek ezen az ülésén elfogadták a legfőbb szovjet tanács által javasolt intézkedéseket és az ülés helyben hagyta az új népbiztosok kinevezését. Az új népbiztosok névsora a következő: Molotov külügyi, Beria belügyi, Mikojan külkereskedelmi, Kaganovics iparügyi népbiztos, főállamügyész: Pankratiev. A kinevezések jóváhagyása után Molotov mondta el külpolitikai beszédét, majd Burnisztenko képviselő javaslatára a szovjet gyűlés a következő határozatot fogadta el: a külügyi népbiztos fejtegetéseinek meghallgatása után a legfőbb szovjet kormány külpolitikájáról a szovjetunió legfőbb tanácsa teljes mértékben helyesli az eddig folytatott külpolitikai irányt. Ezután Andreev elnök bezárta az ülést.

Hazafias öngyilkosság

London, június 2. Senapati Bahat hindu hazafi közölte Ghandival, hogy július 23-án déli 12 órakor a Poona tartományban levő Sangam folyóba öli magát, hogy a hindu nemzeti egység és függetlenség javára áldozza életét. A Mahatma megadta az engedélyt az önfeláldozáshoz.

Apróhirdetések

POSTA

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jó
szavaiosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képeiről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ALLAS

Keresek kéttagú családhoz, június 10-re, vagy előbb megbízható, ügyes, jóerkölcsű mindenes szobaanyát, ki mosást és ebédkoszt hazahozást vállal. Fizetés 600, esetleg 700 lei. Betegsegélyzőt és adót én fizetem dr. Edelmann-né, Str. Vlahuța 23. I. emelet 7. 1688

Biciklizni tudó kifutófiúk felvételnek. Klein, Avram Iancu ucca 22. 1683

Intelligens jómodoru ügynököknek szép jövedelmet biztosítunk helyi foglalkozással. — Cím a kiadóban. 1126

ETEL-ELADAS

Egy cukorkaüzlet berendezés, teljes felszereléssel eladó. Str. Millerand 4. I. jobb. 1600

Egy teljesen jó állapotban lévő, férfi szürke, nyári öltöny eladó. Cím a kiadóban. 1630

Eladó egy kétajtós, teljesen jó állapotban lévő hosszú ruhás szekrény. Szőke, Str. Alexandri No. 56. 1693

KÜLÖNFÉLE

Szerencsésjét, jövőjét megmondom. Lajtafalvyné, Str. Arhitectilor 5. Püspöki uti villamos megállóánál. 1694

A volt városi szállótelep mellett (Str. Stroeescu), a nagyállomástól alig 5 percrenyire, több, ház építésére is kiválóan alkalmas földterület eladó. Értekezni a tulajdonosnál dé. 8—10-ig Str. Franceza 12. 442

Töltőtoll javítást szakszerűen, gyorsan és olcsón végez a Pásztor Ede cég.

LAKAS

Kétszobás komplett uccai lakás június 1-re kiadó. Vajna, Str. General Holban 22. 1632